

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ
Навчально-науковий інститут денної освіти
Кафедра фінансів та банківської справи

СИЛАБУС

навчальної дисципліни
«Бізнес-етика та ділові комунікації»
на 2025-2026 навчальний рік

Курс та семестр вивчення	2 курс, 1 семестр
Освітня програма/спеціалізація	
Спеціальність	
Галузь знань	
Ступінь вищої освіти	бакалавр

ПІБ НПП, який веде дану дисципліну
науковий ступінь і вчене звання
посада

Соколова Альона Миколаївна
к.е.н., доцент
доцент кафедри фінансів та банківської справи

Контактний телефон	+38-050-168-81-03
Електронна адреса	alenaniksokolova@gmail.com
Розклад навчальних занять	http://schedule.puet.edu.ua/
Консультації	очна http://www.fin.puet.edu.ua/ он-лайн: електронною поштою, пн-пт з 10.00-17.00
Сторінка дистанційного курсу	https://el.puet.edu.ua/

Опис навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни	Формування у майбутніх фахівців системи фундаментальних знань про загальні основи бізнес-етики та ділових комунікацій відповідно до правил ділової етики та норм поведінки, прийнятих у професійному співтоваристві в сфері бізнесу, а також розкритті сучасних наукових концепцій, понять, методів та технологій підвищення ефективності управління бізнесом завдяки правильному використанню ділових комунікацій як засобу співробітництва та взаємодії
Тривалість	5 кредити ЕКТС/150 годин (лекції 20 год., семінарські заняття 40 год., самостійна робота 90 год.)
Форми та методи навчання	Лекції, семінарські заняття з елементами дискусії, ділової гри, самостійна робота поза розкладом. Методи навчання - індивідуальна дослідно-аналітична діяльність студентів щодо підготовки презентацій, рефератів; виконання творчих робіт; case-study; візні заняття.
Система поточного та підсумкового контролю	Поточний контроль: відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; доповіді з рефератами та їх обговорення; тестування; поточна модульна робота Підсумковий контроль: ПМК
Мова викладання	Українська

Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач
- використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності; - демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні	- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; - здатність планувати та управляти часом; - навички використання інформаційних та комунікаційних технологій; - здатність бути критичним і самокритичним; - здатність працювати в команді; - здатність спілкуватися з представниками інших професій груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності); - здатність здійснювати ефективні комунікації в сфері фінансів, банківської справи та страхування; - здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку

Тематичний план навчальної дисципліни

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
Модуль 1. Загальні основи бізнес-етики		
Тема 1. Сутність бізнес-етики та її значення	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Підготувати доповіді на теми: «Переваги та недоліки демократичного стилю лідерства», «Мозковий штурм» як форма спілкування та вирішення виробничих проблем», «Взаємозв'язок між спілкуванням і діяльністю людей.»
Тема 2. Основи фінансової бізнес-етики	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Підготувати реферати на теми: «Аналіз культури спілкування з історичного минулого України», «Основні періоди розвитку етичних учень у Європі», «Норми міжлюдського спілкування періоду Київської Русі», «Види невербальних каналів зв'язку».
Тема 3. Національні особливості бізнес-етики	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Підготувати доповіді на теми: «Етика бізнесу в країнах Європи (країна на вибір студента)», «Специфіка етики бізнесу у Північній Америці (США, Канада)», «Особливості національного етикету в азійських державах (країна на вибір студента)».
Тема 4. Психологічні засади етики бізнесу та основи конфліктології	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування; поточна модульна робота	Підготувати реферати на теми: «Роль індивідуальних рис характеру людини у процесі ділового спілкування», «Особливості діалогічного і монологічного спілкування при формуванні виробничих стосунків», «Концепції рівнів спілкування», «Маніпулювання емоціями, поведінкою та успішні виробничі стосунки»
Модуль 2. Ділові комунікації у сфері бізнесу		
Тема 5. Ділові комунікації в системі фінансового управління	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Підготувати доповіді на теми: «Поведінка окремого індивіда в контексті кодексу поведінки на підприємстві», «Види бар'єрів на шляху до взаєморозуміння», «Моральна та психологічна культура ділового спілкування», «Зв'язки з громадськістю як система комунікацій».
Тема 6. Основні форми ділової комунікації в сфері фінансів	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Підготувати доповіді на теми: «Особливості використання вербальних засобів спілкування», «Вплив невербальних засобів спілкування на ділові стосунки», «Основні принципи підготовки презентацій»
Тема 7. Мистецтво ділових комунікацій в сфері фінансів	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Підготувати реферати на теми: «Форми колективного обговорення питань», «Діалог культур як взаємодія етичних систем», «Психологічні та етичні основи ділового спілкування в аудиторії», «Етичні засади спілкування з іноземцями»
Тема 8. Сучасні форми та ефективність ділових комунікацій в сфері фінансів	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування; поточна модульна робота	Підготувати доповідь на тему: «Найтипівіші помилки у процесі формування корпоративної культури підприємства», «Правила спілкування в електронному просторі», «Ділові комунікації в умовах спотвореної інформації», «Основні функції сувенірів і подарунків у діловій сфері».

Інформаційні джерела

1. Боровиков О. В. Етика ділового спілкування: навч.-метод. посібник. Полтава : ПУЕТ. 2012. 94 с.
2. Дученко М. М., Шевчук О. А. Бізнес-етика: конспект лекцій [Електронний ресурс]: навч. посіб. для студ. спеціальності 051 «Економіка» освітньою програмою «Управління персоналом та економіка праці». КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського. 2020. 56 с.
3. Документально-інформаційні комунікації в системі соціальних комунікацій : навч. посібник за ред. Ломачинської І. М. 3-тє вид., переробл. і доповн. Київ : Центр учб. л-ри. 2014. 336 с.
4. Етика ділового спілкування: [Електронний ресурс] навч. посібник за редакцією Т.Б. Гриценко, Т.Д. Іщенко, Т.Ф. Мельничук. Київ: Центр учбової літератури. 2007. 344 с. Режим доступу: <http://www.subject.com.ua/pdf/71.pdf>
5. Етика та естетика: навч. посібник за ред. В. Л. Петрушенко. Львів : Новий світ-2000. 2015. 304 с.
6. Етика та естетика : навч. посібник для підготовки до іспитів за ред. І. В. Тетарчук, Т. Є. Дяків. Київ : Центр учб. л-ри, 2016. 316 с..
7. Максимець О., Адамович А. Переговори як складова частина ділової комунікації. Актуальні питання гуманітарних наук. 2021. No. 36. Т. 2. С. 124-128.
8. Мандич О., Бабко Н., Лищенко М., Харчевнікова Л. Цифрова трансформація та новітні комунікації як платформа для стійкого розвитку бізнесу. Scientific journal «MODELING THE DEVELOPMENT OF THE ECONOMIC SYSTEMS»2022. С. 15-19. DOI: <https://doi.org/10.31891/mdes/2022-6-2>.
9. Пентиліук М.І., Маруніч І. І., Гайдаєнко І.В. Ділове спілкування та культура мовлення : навч. посібник. Київ : Центр учб. л-ри, 2017. 224 с.
10. Прищак М. Д., Лесько О. Й. Етика та психологія ділових відносин : навчальний посібник [Електронний ресурс]. Вінниця : ВНТУ. 2016. 151 с. Режим доступу: <http://pryschak.vk.vntu.edu.ua/file/d0e3b838ba81eed634a92b0c25a52810.PDF>
11. Радченко С. Г. Етика бізнесу: навч. посібник 2-ге вид. , перероб. і допов. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т. 2014. 396 с.
12. Соколова А.М., Соколов О.С., Маслак Т. А., Гасій О. В., Сидоренко-Мельник Г. М. Сутність та роль фандрайзингу в сучасних реаліях України. *Наукові перспективи*, 2024. № 12 (54). С. 883-897. URL: <http://dspace.puet.edu.ua/bitstream/123456789/14545/1/%d0%a4%d0%b0%d0%bd%d0%b4%d1%80%d0%b0%d0%b9%d0%b7%d0%b8%d0%bd%d0%b3.pdf>
13. Соколова А.М., Яріш О.В., Рижков А.В. Вплив цифрових технологій на розвиток фінансового сектору України. *Електронний журнал «Ефективна економіка»*, 2024, № 8. URL: <https://nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/4482>
14. Федій О.А., Авраменко М. С. Етика ділового спілкування: навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни за кредитно-модульною системою організації навчального процесу. Полтава : ПУЕТ. 2011.
15. Чистіліна Т. О. Етика та естетика: навч. Посібник. Київ : Центр учб. л-ри. 2017. 304 с.
16. Шевчук С. В. Ділове мовлення : Модульний курс: Підручник 5-те вид., випр. та доп. Київ : Алерта 2015. 400 с.
17. B. van Ruler Communication Theory: An Underrated Pillar on Which Strategic Communication Rests. *International Journal of Strategic Communication*. 2018. Vol. 12 (4). pp. 367-381.
18. Elizabeth A. Colombo Why Better Business Communication Matters and How to Improve It. 2020. URL: <https://www.accdocket.com/why-better-business-communication-matters-and-how-improve-it>
19. Markovic M. R., Salamzadeh A. The Importance of Communication in Business Management. The 7th International Scientific Conference on Employment, Education and Entrepreneurship. Belgrade, Serbia. 2018. pp. 11-28.
20. Reboulet A., Jackson R. Effective Communication Approaches for Decision Analytics: An Exploration of Strategies. *Effective Strategies for Communicating Insights in Business*. 2021. doi: 10.4018/978-1-7998-3964-4.ch002
21. Stacho Z., Stachová K., Papula J., Papulová Z., Kohnová L. Effective communication in organisations increases their competitiveness. *Polish Journal of Management Studies*. 2019. Vol. 19 (1). pp. 391-403.

Програмне забезпечення навчальної дисципліни

виконання практичних завдань за окремими темами дисципліни з використанням автоматизації доступу до баз даних і знань, а також розв'язання конкретних професійних завдань. Практичні завдання зроблено у середовищі MS Office (MS Word, MS Excel, MS Access, MS PowerPoint), MS FrontPage, VBA, що прості у використанні, мають зручний інтерфейс користувача. Результати виводяться на екран монітору, у разі необхідності - на принтер у вигляді тексту, таблиць тощо.

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання

Політика оцінювання здобувачів вищої освіти: завдання, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75 % від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модулів відбувається із дозволу провідного викладача за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Положення про організацію освітнього процесу <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/06/polozhennya-pro-organizacziyuosvitnogo-proczesu.pdf>

Положення про порядок та критерії оцінювання знань, вмінь та навичок здобувачів вищої освіти https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_por_kryt_ocinyuvannya.pdf

Порядок ліквідації здобувачами вищої освіти академічної заборгованості <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/poryadoklikvidacziyi-zdobuvachamy-vyshhoyi-osvity-akademichnoyi-zaborgovanosti.pdf>.

Положення про повторне навчання https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_pro-povt-navch.pdf

Політика щодо відвідування: відвідування занять є обов'язковим компонентом. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі (Moodle) за погодженням із провідним викладачем.

Політика щодо академічної доброчесності: студенти мають свідомо дотримуватися академічної доброчесності; не допускати списування (один в одного, з власноруч написаного тексту, друкованого або електронного носія інформації тощо) під час виконання індивідуальних навчальних завдань та дидактичних тестів; якісно оформлювати посилання на джерела інформації при написанні доповідей, підготовки презентацій, тез тощо В ПУЕТ діють:

Кодекс честі студента https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/kodeks_chesti_studenta.pdf

Положення про академічну доброчесність <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhakademdobrochesnist.pdf>

Положення про запобігання випадків академічного плагіату <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-prozapobigannyyavypadkam-akademichnogo-plagiatu.pdf>

Політика визнання результатів навчання визначена такими документами:

Положення про порядок перезарахування результатів навчання, здобутих в іноземних та вітчизняних закладах освіти https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_por_perezarah_rez_zvo.pdf.

Положення про академічну мобільність здобувачів вищої освіти https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozha_pro_akademichnu_mobilnist.pdf

Положення про порядок визнання результатів навчання здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-poryadok-vyznannya-rezultativ-navchannya-zdobutyh-shlyahomneformalnoyi-ta-abo-informalnoyi-osvity.pdf>

інфографіка (розділ Освіта/Організація освітнього процесу/Неформальна освіта) <https://puet.edu.ua/neformalna-osvita/>.

Політика вирішення конфліктних ситуацій: Положення про правила вирішення конфліктних ситуацій <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-pravylavyrishennya-konfliktnyh-sytuacij-u-puet.pdf>

Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю у формі екзамену https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_pro-apel_pidscontr.pdf

Уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції <https://puet.edu.ua/zapobigannya-ta-protidiya-korupciyi/>

Політика підтримки учасників освітнього процесу:

Психологічна служба: <http://puet.edu.ua/psychologichna-pidtrymka-v-puet/>

Студентський омбудсмен (Уповноважений з прав студентів) ПУЕТ <http://puet.edu.ua/other-divisions/studentskyj-ombudsmenupovnovazhenyj-z-prav-studentiv-puet/>

Уповноважений з прав корупції <https://puet.edu.ua/zapobigannya-ta-protidiya-korupciyi/>

Безпека освітнього середовища: Інформація про безпечність освітнього середовища ПУЕТ наведена у вкладці «Безпека життєдіяльності» <http://puet.edu.ua/pro-puet/bezpeka-zhyttyedyialnosti/>

Оцінювання

Підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни розраховується:

Види робіт	Максимальна кількість балів
За умови підсумкового контролю – екзамен	
Модуль 1 (теми 1-4). Відвідування занять (4 бали); захист домашнього завдання (4 бали); обговорення матеріалу практичних занять (2 бали); виконання навчальних завдань (4 бали); доповіді з рефератами та їх обговорення (2 бали); тестування (5 балів); поточна модульна робота (10 балів)	50
Модуль 2 (теми 5-8) Відвідування занять (4 бали); захист домашнього завдання (4 бали); обговорення матеріалу практичних занять (2 бали); виконання навчальних завдань (4 бали); доповіді з рефератами та їх обговорення (2 бали); тестування (5 балів); поточна модульна робота (10 балів)	50
Разом	100

Шкала оцінювання здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Дуже добре
74-81	C	Добре
64-73	D	Задовільно
60-63	E	Задовільно достатньо
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни